

LEGAL PROBLEMS IN THE ORGANIZATION OF SPORT COMPETITIONS AND PROSPECTS FOR THEIR SOLUTION.

Maxsudov Muxammadjon Muxtorjon o'g'li.

Tashkent state university of Law.

m.m.makhsudov10@gmail.com

Introduction:

Sports competitions serve as the pinnacle of human athleticism today, fostering camaraderie, competition, and skill. However, behind each of these exciting sporting events lies the civil and legal framework necessary for their organization and implementation. This research thesis explores the complex network of legal and civil regulations that underpin sports competitions, highlighting their importance, key components, and impact on participants and stakeholders.

SPORT MUSOBAQALARINI TASHKIL ETISHDAGI HUQUQIY MUAMMOLAR VA ULARNI HAL ETISH ISTIQBOLLARI.

Kirish:

Sport musobaqalari insonlar uchun atletika mahoratining bugungi kundagi cho'qqisi bo'lib xizmat qiladi, do'stlik, raqobat va mahoratni rivojlantiradi. Biroq, ushbu hayajonli daqiqalarga boy har bir sport musobaqalarining ortida ularni tashkil etish va amalga oshirish uchun zarur bo'lgan fuqarolik va huquqiy asoslar yotadi. Ushbu ilmiy tezis sport musobaqalarining asosini tashkil etuvchi huquqiy va fuqarolik qoidalarining murakkab tarmog'ini o'rganadi, ularning ahamiyatini, asosiy tarkibiy qismlarini va ishtirokchilar va manfaatdor tomonlarga ta'sirini yoritadi.

Sport musobaqalarining fuqarolik asoslari:

Sport tadbirlarining zamirida barcha ishtirokchilarga teng imkoniyatlar va adolatli munosabatni kafolatlovchi fuqarolik huquq va erkinliklari yotadi. Diskriminatsiyaga yo'l qo'ymaslikning asosiy prinsipi jismoniy shaxslarning

irqi, jinsi, dini yoki boshqa shaxsiy xususiyatlaridan qat'i nazar, hech qanday zarar yetkazmasdan sport musobaqalarida qatnashish huquqiga ega bo'lishini ta'minlaydi. Bu tamoyil turli xalqaro va milliy qonunlarda mustahkamlangan bo'lib, inkluziv sport muhiti uchun zamin yaratadi.

Fuqarolik huquqi nazaridan termin sifatida sport tushunchasi shunchaki ishtirok etishdan tashqari ham ma'nolarga ega. U ko'nikmalarni rivojlantirish va yuqori darajadagi raqobat uchun zarur bo'lgan obyektlar, treninglar va resurslarga kirishni o'z ichiga oladi. Fuqarolik huquqlari intiluvchan sportchilarga, ularning kelib chiqishidan qat'i nazar, o'z sport orzularini amalga oshirish imkoniyatiga ega bo'lishini ta'minlaydi.

Sport musobaqalarini tashkil etishning huquqiy asoslari:

Sport musobaqalarini tartibga soluvchi huquqiy asoslar doping, sportchilar bilan shartnomalar, javobgarlik va intellektual mulk kabi sohalarni qamrab oluvchi ko'plab qoidalarni o'z ichiga oladi. Dopingga qarshi qonunlar samaradorlikni oshiruvchi moddalardan foydalanishni taqiqlash, halol o'yinni ta'minlash va sportchilar salomatligini himoya qilish orqali sportning yaxlitligini qo'llab-quvvatlaydi.

Shartnomalar va javobgarlik bandlari sportchilar, tadbir tashkilotchilari, homiyar va boshqa manfaatdor tomonlar o'rtasidagi huquqiy munosabatlarni belgilaydi. Ushbu shartnomalar majburiyatlar, huquqlar va erkinliklarni belgilaydi, tadbirni tashkil etish jarayonida shaffoflik va javobgarlikni ta'minlaydi.

Intellektual mulk to'g'risidagi qonunlar sport tadbirlarining tijorat jihatlarini, jumladan, savdo belgilarini, radioeshittirish huquqlarini va homiylikni himoya qilishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Ushbu qonunlar manfaatdor tomonlarning moliyaviy manfaatlarini himoya qiladi va turli hodisalar bilan bog'liq aktivlarning eksklyuzivligini saqlaydi.

Sport huquqidagi muammolar va evolyutsiya:

Sport huquqining manzarasi qiyinchiliklardan to'laqonli himoyalangan deyish mushkul. Sport olami rivojlanib borar ekan, huquqiy bazalar ham texnologik taraqqiyot, boshqaruv va axloqiy mulohazalar kabi yuzaga keladigan muammolarni hal qilish uchun moslashishi kerak. Raqamli ommaviy axborot vositalari va radioeshittirish platformalarining jadal o'sishi radioeshittirish huquqlarini himoya qilish va intellektual mulk huquqlarini buzishga oid jinoyatchilikka qarshi kurashish bo'yicha yangi muammolarni keltirib chiqaradi.

Bundan tashqari, sport organlari ichidagi boshqaruv ham qattiq nazorat ostiga olindi, bu esa oshkoralik, javobgarlik va axloqiy xulq-atvorni oshirishga chaqiradi. Sport boshqaruvidagi huquqiy islohotlar adolatli qarorlar qabul qilish jarayonlarini ta'minlash, manfaatlar to'qnashuvini kamaytirish va sport tashkilotlarida halollikni ta'minlashga qaratilgan.

Xalqaro organlar va shartnomalarning roli:

Xalqaro olimpiya qo'mitasi (XOQ), FIFA (Xalqaro futbol federatsiyasi) va Sport arbitraj sudi (CAS) kabi xalqaro tashkilotlar global sport qoidalarini shakllantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Ushbu organlar tomonidan o'rnatilgan shartnoma va konvensiyalar doping nazorati, sportchilarning muvofiqligi va nizolarni hal qilish mexanizmlari uchun standartlarni belgilaydi.

Ushbu xalqaro tuzilmalar sport tadbirlarini tashkil etish va o'tkazishda davlatlar o'rtasida bir xillik va hamkorlikni rag'batlantirib, chegaralar bo'ylab sport qoidalarini uyg'unlashtiradi. Ushbu organlar tomonidan belgilangan huquqiy tamoyillar butun dunyo bo'ylab milliy qonunchilik va sport federatsiyalarini boshqaradi.

Xulosa:

Xulosa qilib aytganda, sport musobaqalarini tashkil etish va o'tkazishning fuqarolik-huquqiy asoslari ko'p qirrali va ajralmasdir. Ular sport industriyasining yaxlitligi va barqarorligini ta'minlab, adolat, tenglik va javobgarlik tamoyillarini qo'llab-quvvatlaydi. Sport sohasi rivojlanishda davom

etar ekan, qonunchilik bazasini doimiy moslashtirish va takomillashtirish yuzaga kelayotgan muammolarni hal qilish hamda sport mahorati va halol o'yinning mohiyatini saqlab qolish uchun hal qiluvchi ahamiyatga ega bo'lib qolmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. 04.09.2015 yildagi O'RQ-394-son "Jismoniy tarbiya va sport to'g'risida" gi - O'zbekiston Respublikasining Qonuni <https://lex.uz/docs/-2742233>
2. Organize sports competitions - <https://mediaek.com/organize-sports-competitions/>
3. "Sport huquqi": xalqaro, qiyosiy va milliy huquq va global nizolarni hal qilishning rivojlanishiga ta'siri - Matthew J. Mitten & Hayden Opie www.springer.com